ILMIY TADQIQOTLAR VA JAMIYAT MUAMMOLARI
nomli ko'p tarmoqli masofaviy,onlayn respublika konferensiyasi

Sayt havolasi:https://e-conference.uz/index.php/itjm Sentabr,2026

QURILISH KORXONALARINI BOSHQARISHDA INNOVATSIYALARNI JORIY ETISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMI: XORIJ TAJRIBASI VA O'ZBEKISTON SHAROITIDA UNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI

Mamajonova Nodiraxon Alisher qizi
Andijon davlat universiteti mustaqil izlanuvchisi
DOI:https://doi.org/10.5281/zenodo.22924290

Annotatsiya. Maqolada qurilish korxonalarini boshqaruviga innovatsiyalarni joriy etishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmini takomillashtirish masalalari xorijiy tajriba asosida o'rganilgan. Germaniya, Yaponiya, AQSh, Italiya va Xitoy tajribasining professional menejment, ishlab chiqarish jarayonlarini tashkil etish, xarajatlarni boshqarish, raqamlashtirish va institutsional qo'llab-quvvatlash bilan bog'liq jihatlari qiyosiy tahlil qilingan. Umumiy boshqaruv yondashuvlarini qurilish sohasiga tatbiq etish imkoniyatlari hamda oilaviy mulkchilikdagi qurilish korxonalarining tashkiliy xususiyatlari hisobga olingan. Xorijiy tajribani O'zbekiston sharoitiga moslashtirish yo'nalishlari tizimlashtirilib, boshqaruv hisobi, xarajatlar monitoringi, professional menejment, inson kapitali va innovatsion faoliyatni o'zaro muvofiqlashtiruvchi yetti blokdan iborat konseptual mexanizm taklif etilgan.

Kalit so'zlar: qurilish korxonasi, innovatsion boshqaruv, tashkiliy-iqtisodiy mexanizm, strategik boshqaruv, boshqaruv hisobi, xarajatlarni boshqarish, raqamlashtirish, innovatsiya, korporativ boshqaruv, professional menejment.

Аннотация: В статье на основе зарубежного опыта исследуются вопросы совершенствования организационно-экономического механизма внедрения инноваций в управление строительными предприятиями. Проведён сравнительный анализ опыта Германии, Японии, США, Италии и Китая в области профессионального менеджмента, организации производственных процессов, управления затратами, цифровизации и институциональной поддержки. Рассмотрены возможности применения общих управленческих подходов в строительной отрасли с учётом организационных особенностей строительных предприятий, находящихся в семейной собственности. Систематизированы направления адаптации зарубежного опыта к условиям Узбекистана и предложен концептуальный механизм, состоящий из семи взаимосвязанных блоков и обеспечивающий согласование управленческого учёта, мониторинга затрат, профессионального менеджмента, человеческого капитала и инновационной деятельности.

Ключевые слова: строительное предприятие, инновационное управление, организационно-экономический механизм, стратегическое управление, управленческий учёт, управление затратами, цифровизация, инновации, корпоративное управление, профессиональный менеджмент.

Abstract: Drawing on international experience, this article examines ways to improve the organizational and economic mechanism for introducing innovations into the management of construction enterprises. It presents a comparative analysis of practices in Germany, Japan, the United

© Ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.

States, Italy, and China concerning professional management, the organization of production processes, cost management, digitalization, and institutional support. The study considers opportunities to apply general management approaches to the construction sector, taking into account the organizational characteristics of family-owned construction enterprises. It systematizes approaches to adapting international experience to the context of Uzbekistan and proposes a conceptual mechanism comprising seven interconnected components that coordinate management accounting, cost monitoring, professional management, human capital, and innovation activities.

Keywords: construction enterprise, innovative management, organizational and economic mechanism, strategic management, management accounting, cost management, digitalization, innovation, corporate governance, professional management.

Kirish

Qurilish korxonalari ishlab chiqarish va ijtimoiy infratuzilmani rivojlantirish, investitsiya loyihalarini amalga oshirish hamda aholi bandligini ta'minlashda muhim o'rin tutadi. Ularning faoliyati loyiha asosida tashkil etilishi, ishlarning turli obyektlarda bajarilishi va ko'plab ishtirokchilar hamkorligini talab qilishi bilan tavsiflanadi. Shu sababli qurilish korxonalarining iqtisodiy samaradorligini ta'minlashda moliyaviy resurslar bilan bir qatorda boshqaruvning tashkiliy muvofiqligi ham ahamiyatlidir.

Qurilish korxonasini boshqarishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmi strategik rejalashtirish, moliyaviy boshqaruv, mehnat resurslaridan foydalanish, ta'minot, marketing, ishlab chiqarishni tashkil etish, xarajatlar nazorati, innovatsion faoliyat va risklarni boshqarishning o'zaro bog'liq usul hamda vositalarini qamrab oladi. Mazkur mexanizmning vazifasi korxona resurslarini belgilangan muddat, sifat va iqtisodiy natijalarga erishish uchun muvofiqlashtirishdan iborat.

Oilaviy mulkchilikka asoslangan qurilish korxonalarida ushbu munosabatlar mulkdorlik, boshqaruv va oila manfaatlarining o'zaro ta'siri bilan murakkablashadi. Oilaviy korxonalar haqidagi tadqiqotlarda boshqaruvni tushuntirish uchun nazorat va manfaatlar muvofiqligiga asoslangan agentlik nazariyasi hamda mas'uliyatli boshqaruvga urg'u beruvchi stewardship nazariyasi birgalikda qo'llanadi[6; P.65]. Bu nazariy yondashuvlar oilaviy mulkchilikdagi qurilish korxonalarida ishonch munosabatlarini aniq vakolat va hisobdorlik bilan uyg'unlashtirish masalasini qo'yadi.

Raqobat, texnologik yangilanish, resurslar narxining o'zgarishi va buyurtmachilar talablarining murakkablashuvi boshqaruv usullarini takomillashtirishni talab etadi. Maqolaning maqsadi xorijiy tajribadagi qo'llash mumkin bo'lgan yondashuvlarni aniqlash va ular asosida O'zbekiston qurilish korxonalarining tashkiliy-iqtisodiy boshqaruv mexanizmini rivojlantirish yo'llarini asoslashdir.

Tadqiqot metodologiyasi

Tadqiqot hujjatli manbalarni sifat jihatidan tahlil qilishga asoslangan. Unda tizimli yondashuv, qiyosiy tahlil, iqtisodiy mazmunni tahlil qilish va mantiqiy umumlashtirish usullaridan foydalanildi. Tadqiqot obyekti qurilish korxonalari boshqaruv faoliyatiga innovatsiyalarni joriy qilish tizimi, predmeti esa uning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmini xorijiy tajriba asosida takomillashtirish imkoniyatlaridir.

Manbaviy asosni korxonalar boshqaruviga oid ilmiy tadqiqotlar, xalqaro tashkilotlarning tavsiyalari, professional institutlar materiallari hamda tarmoqni rivojlantirish bo'yicha rasmiy axborot tashkil etadi. Oilaviy biznesga bag'ishlangan adabiyotlardan faqat tegishli mulkchilik xususiyatlarini tushuntirishda

© Ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.

foydalanildi. Bunday farqlash institutsional sharoit va korporativ boshqaruv munosabatlarini birgalikda o'rganishga qaratilgan tadqiqot yo'nalishiga mos keladi[2; P.50].

Qiyoslash mezonlari sifatida strategik rejalashtirish, boshqaruv vakolatlarining taqsimlanishi, professional menejment, xarajatlarni boshqarish, raqamlashtirish, inson kapitali va institutsional qo'llab-quvvatlash belgilandi. Oilaviy mulkchilikdagi korxonalar uchun boshqaruv vorisligi qo'shimcha mezon sifatida ko'rib chiqildi.

Tahlilda mamlakatlarning umumiy iqtisodiy tajribasi, alohida korxonalar amaliyoti va qurilish sohasiga tegishli dalillar farqlandi. Davlat dasturlaridagi maqsadlar erishilgan natija sifatida talqin qilinmadi. Birlamchi kuzatuvlar va ekspert baholari mavjud bo'lmagani sababli taklif etilayotgan mexanizm konseptual xususiyatga ega; uning iqtisodiy samaradorligini korxonalar ma'lumotlari asosida tekshirish keyingi tadqiqot vazifasi hisoblanadi.

Natija

Germaniya tajribasi. Germaniya tajribasini o'rganishda Mittelstand doirasidagi mulkdorlik va boshqaruv munosabatlari e'tiborga loyiq. IfM Bonn ushbu korxonalarni mulkdorlik va boshqaruvning birligi orqali tavsiflaydi [11]. Bu xususiyat oilaviy mulkchilikdagi qurilish korxonalarida professional menejerlarni jalb etish bilan mulkdorning strategik ishtirokini muvofiqlashtirish zaruratini anglatadi. Amaliy jihatdan mazkur yondashuv uzoq muddatli maqsadlarni saqlagan holda moliya, ta'minot, loyiha boshqaruvi va sifat nazorati vazifalarini malakali mutaxassislarga biriktirishda qo'llanishi mumkin.

Yaponiya tajribasi. Yaponiya ishlab chiqarish boshqaruvida uzluksiz takomillashtirishga asoslangan Kaizen yondashuvi muhim o'rin tutadi. Toyota ishlab chiqarish tizimida xodimlarning kundalik takomillashtirish jarayonidagi ishtiroki resurs isrofini kamaytirish, bajarish muddatlarini qisqartirish va sifatni ta'minlash bilan bog'lanadi[12]. Ushbu sanoat tajribasidan qurilish uchun chiqariladigan xulosa ishlarning ketma-ketligini yaxshilash, takroriy nuqsonlarni tahlil qilish va resurslardan foydalanishdagi kamchiliklarni muntazam bartaraf etishdan iborat. Bunda yondashuv qurilish obyektining individual xususiyatlariga moslashtirilishi lozim.

AQSh tajribasi. AQShdagi Lean Construction Institute qurilish boshqaruvida loyiha ishtirokchilarining hamkorligi, buyurtmachi uchun qiymat yaratish va isrofni kamaytirishni o'zaro bog'liq tamoyillar sifatida ilgari suradi [13]. Ushbu yondashuv professional menejmentni faqat rahbarlar malakasi bilan cheklamasdan, loyihachi, pudratchi va yetkazib beruvchilar faoliyatini muvofiqlashtirish vositasi sifatida ko'rish imkonini beradi. Korxona faoliyati kengaygan sari strategik nazorat va joriy boshqaruv vazifalarini aniq ajratish ham muhimdir.

Italiya tajribasi. Italiya sanoat hududlariga oid tadqiqotlar korxonalar rivojlanishida mahalliy iqtisodiy muhit, korxonalararo aloqalar va davlat ko'magining o'zaro bog'liqligini yoritadi. A. Spadavecchia subsidiyalar samaradorligini ulardan foydalanish amaliyoti hamda korxonalar faoliyat yuritadigan muhit bilan birgalikda ko'rib chiqadi [14; P.399]. Mazkur tadqiqot bevosita qurilish sohasiga bag'ishlanmagan. Biroq undan qurilish korxonalari, material ishlab chiqaruvchilar va xizmat ko'rsatuvchilar kooperatsiyasini mahalliy ixtisoslashuv, sifat va brend rivoji bilan bog'lash bo'yicha tahliliy xulosa chiqarish mumkin.

Xitoy tajribasi. Xitoy qurilish sanoatini rivojlantirish rejasi haqidagi rasmiy axborotda ishlab chiqarish zanjirini modernizatsiyalash, axborot texnologiyalarini keng qo'llash va qurilish korxonalarining texnologik kompaniyalar hamda ilmiy tashkilotlar bilan hamkorligini rag'batlantirish belgilangan [15]. Ushbu tajriba davlatning muvofiqlashtiruvchi roli va raqamli infratuzilmani korxona rivojlanishi bilan bog'lash nuqtayi nazaridan ahamiyatlidir. Elektron tijorat va raqamli platformalardan

© Ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.

foydalanish esa qurilish korxonalari uchun materiallar xaridi, hamkorlarni tanlash va xizmatlarni bozorga taklif etish vazifalari doirasida baholanishi lozim.

Qurilish korxonalarida xarajatlarni boshqarish obyektlar, ish turlari va mas'uliyat markazlari bo'yicha ishonchli axborotni shakllantirishni talab qiladi. Xarajatlarni doimiy va o'zgaruvchan, bevosita va bilvosita guruhlarga ajratish, reja hamda haqiqiy sarflar o'rtasidagi tafovutlarni aniqlash boshqaruv qarorlarini asoslashga xizmat qiladi.

Tejamkor ishlab chiqarish — Lean Production tamoyillarining qurilishga moslashtirilgan shakli ortiqcha harakatlar, kutishlar, qayta bajariladigan ishlar va resurs isrofini kamaytirishga yo'naltiriladi. Bunda maqsad xarajatlarni qisqartirish bilan birga buyurtmachi uchun qiymat yaratishdir [13].

Kaizen Costing xarajatlarni muntazam, bosqichma-bosqich kamaytirishga qaratilgan yondashuv sifatida ko'rib chiqiladi. Qurilishda uni takrorlanuvchi operatsiyalar, materiallardan foydalanish va ish joylarini tashkil etish jarayonlarini yaxshilash bilan bog'lash mumkin.

Activity-Based Costing — ABC usulida bilvosita xarajatlar dastlab ularni yuzaga keltiruvchi faoliyat turlariga, keyin tegishli xarajat omillari orqali mahsulot, xizmat yoki loyihalarga taqsimlanadi. Qurilish korxonasida bu yondashuv ta'minot, texnik xizmat va boshqa yordamchi faoliyat xarajatlarini obyektlarga asosli taqsimlash uchun qo'llanishi mumkin.

ERP tizimlari moliyaviy, ta'minot, ombor va ishlab chiqarish ma'lumotlarini birlashtiruvchi axborot vositasidir. Uning vazifasi xarajatlarni hisoblash usullarini almashtirish emas, ushbu usullar uchun zarur ma'lumotlarning yaxlitligi va tezkorligini ta'minlashdan iborat.

Marjinal tahlil tushum, o'zgaruvchan xarajatlar va doimiy xarajatlar o'rtasidagi nisbatni baholashga xizmat qiladi. Qurilish korxonalarida undan buyurtmalar tarkibini tahlil qilish va zararsizlik shartlarini aniqlashda foydalanish mumkin. Qo'shimcha buyurtmani qabul qilishda esa mavjud quvvat, qo'shimcha xarajatlar va boshqa loyihalardan voz kechish oqibatlari ham hisobga olinishi zarur.

Mazkur vositalarni tanlash korxonaning hajmi, hisob tizimi va kadrlar salohiyatiga bog'liq. Kichik qurilish korxonalari uchun dastlab obyektlar bo'yicha elektron hisob va sodda xarajatlar monitoringini yo'lga qo'yish, keyin axborot tizimini kengaytirish maqsadga muvofiq.

O'zbekiston qurilish korxonalarida xorijiy yondashuvlarni qo'llash ularning faoliyat ko'lami, moliyaviy imkoniyatlari, boshqaruv salohiyati va institutsional sharoitlariga asoslanishi lozim.

Birinchidan, boshqaruv hisobini qurilish obyektlari va ish turlari kesimida rivojlantirish zarur. Bunda tannarx, marjinal daromad, rentabellik, pul oqimlari va reja ko'rsatkichlaridan chetlanishlar muntazam tahlil qilinishi kerak.

Ikkinchidan, korxona foydalanayotgan mehnat va mulkiy resurslarni iqtisodiy jihatdan baholash muhim. Oilaviy mulkchilikdagi qurilish korxonalarida oila a'zolarining mehnati va ular taqdim etgan resurslarning muqobil qiymatini ichki tahlilda hisobga olish faoliyat samaradorligini to'laroq baholashga yordam beradi. Bunday iqtisodiy baholashni rasmiy hisobda tan olinadigan xarajatlar bilan aynanlashtirmaslik lozim.

Uchinchidan, elektron hisob, materiallar harakati monitoringi, xarajatlar nazorati va mijozlar bilan munosabatlarni boshqarish — CRM vositalarini bosqichma-bosqich joriy etish taklif qilinadi. Raqamlashtirishdan oldin ma'lumotlarni kiritish tartibi, mas'ul shaxslar va nazorat jarayonlari belgilanishi zarur.

To'rtinchidan, professional menejmentni rivojlantirish vazifalarni xodimlarning malakasi va mas'uliyatiga muvofiq taqsimlashga asoslanishi kerak. Oilaviy korxonalar bo'yicha tadqiqotlarda ham professionallashuv hamda oila a'zolari va boshqa xodimlarga turlicha munosabatning natijadorlik bilan

© Ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.

aloqasi alohida o'rganilgan[5; P335]. Qurilish korxonalarida bu masala lavozim talablari va mehnat natijalarini baholash mezonlarini aniqlashtirish orqali hal etilishi mumkin.

Beshinchidan, rahbar kadrlar zaxirasi va boshqaruv davomiyligini ta'minlash lozim. Oilaviy mulkchilikdagi korxonalarda mazkur vazifa keyingi avlodni loyiha boshqaruvi, moliya va strategik rejalashtirishga tayyorlashni ham qamrab oladi. Innovatsion loyihalarni moliyalashtirish, konsalting va tadbirkorlik ta'limi ushbu o'zgarishlarni qo'llab-quvvatlovchi yo'nalishlar sifatida qaraladi.

Qurilish korxonalari uchun taklif etilayotgan konseptual mexanizm yettita o'zaro bog'liq blokdan iborat. Ularning vazifalari korxona darajasidagi strategik qarorlarni qurilish obyektlaridagi joriy boshqaruv bilan bog'lashga qaratilgan.

Blok	Asosiy mazmuni	Boshqaruvdagi vazifasi
1. Strategik boshqaruv	Maqsadlarni belgilash, bozor va buyurtmalar portfelini tahlil qilish, biznes-rejalashtirish, investitsiya yo'nalishlarini tanlash	Korxona imkoniyatlarini uzoq muddatli rivojlanish maqsadlariga muvofiqlashtirish
2. Moliyaviy boshqaruv	Budjetlashtirish, pul oqimlari, likvidlik, moliyalashtirish va rentabellik tahlili	Loyihalarning moliyaviy ta'minoti va korxona to'lov qobiliyatini boshqarish
3. Qurilish xarajatlarini boshqarish	Obyektlar bo'yicha hisob, reja va haqiqiy xarajatlarni qiyoslash, Lean, Kaizen Costing, ABC va marjinal tahlil elementlari	Resurs sarfi va tannarx shakllanishini nazorat qilish
4. Inson kapitali	Malaka oshirish, mehnat unumdorligini baholash, rag'batlantirish, professional mutaxassislarni jalb qilish	Xodimlar kompetensiyalarini ishlab chiqarish va boshqaruv vazifalariga moslashtirish
5. Innovatsion va raqamli rivojlanish	Hisobni avtomatlashtirish, raqamli monitoring, CRM va ERP elementlari, innovatsion loyihalar	Axborot almashinuvi va texnologik yangilanishni ta'minlash
6. Institutsional hamkorlik	Kredit, konsalting, biznes-inkubatsiya, ta'lim, eksport xizmatlari va korxonalararo kooperatsiya	Tashqi moliyaviy, bilim va bozor resurslaridan foydalanish
7. Korporativ boshqaruv va davomiylik	Vakolatlar taqsimoti, hisobdorlik, rahbarlar zaxirasi; oilaviy korxonalarda vorislikni rejalashtirish	Boshqaruv barqarorligi va mulkdorlar bilan menejerlar manfaatlarini muvofiqlashtirish

Korporativ boshqaruv blokida shaffoflik va hisobdorlikni ta'minlash xalqaro tamoyillarga tayanadi. G20/OECD hujjatida ushbu jihatlar investorlar ishonchi, moliyalashtirish imkoniyatlari va korxonalar barqarorligi bilan bog'liq holda yoritilgan[16; P.53].

Mexanizm bloklari yagona axborot va qayta aloqa tartibi orqali birlashtirilishi taklif etiladi. Strategik maqsadlar loyiha budjetlarida aniqlashtiriladi; haqiqiy xarajatlar va bajarilgan ishlar monitoringi natijalari moliyaviy hamda ishlab chiqarish qarorlarini tuzatish uchun qo'llanadi. Shu tariqa mexanizm alohida vositalar yig'indisidan izchil boshqaruv jarayoniga aylantiriladi.

Muhokama

Ko'rib chiqilgan tajribalar turli tashkiliy va institutsional sharoitlarda shakllangan. Germaniyaga oid mulkdorlik modeli, Yaponiyadagi ishlab chiqarish yondashuvi, AQShdagi tejamkor qurilish

© Ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.

tamoyillari, Italiya sanoat kooperatsiyasi va Xitoyning tarmoq siyosati bir xil darajadagi tahlil obyektlari emas. Ularni qiyoslashdan maqsad mamlakatlarni samaradorlik bo'yicha tartiblash emas, qurilish boshqaruvi uchun foydali funksional yechimlarni ajratishdir.

O'zbekiston korxonalari uchun ushbu yechimlarni birlashtiruvchi moslashuvchan yondashuv taklif etiladi. Bunda oilaviy mulkchilik mavjud korxonalarda ishonch va boshqaruv davomiyligi saqlanib, kasbiy kompetensiya, xarajatlar nazorati va hisobdorlik kuchaytiriladi. Boshqa mulkchilik shakllaridagi korxonalarda esa vorislik masalasi rahbarlar zaxirasi va tashkiliy bilimlarni saqlash orqali ifodalanadi.

Takliflarning natijadorligi joriy etish ketma-ketligiga bog'liq. Hisob ma'lumotlari tartibga solinmagan sharoitda raqamli tizimning o'zi ishonchli boshqaruv axborotini ta'minlay olmaydi. Xuddi shuningdek, professional menejerga yetarli vakolat berilmasa, uni ishga jalb qilish kutilgan tashkiliy natijani bermasligi mumkin.

Tadqiqotning cheklovi qurilish korxonalari bo'yicha birlamchi ma'lumotlar va amaliy sinov natijalarining mavjud emasligidir. Shu bois yetti blokli mexanizm samaradorligi isbotlangan model sifatida emas, empirik tekshirish uchun taklif etilgan konseptual yechim sifatida baholanadi.

Xulosa

Qiyosiy tahlil qurilish korxonalarini boshqarishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmini strategik maqsadlar, professional kompetensiyalar, moliyaviy imkoniyatlar va ishlab chiqarish jarayonlarini muvofiqlashtirish asosida takomillashtirish mumkinligini ko'rsatadi. Oilaviy mulkchilikdagi korxonalarda ushbu munosabatlarga mulkdorlar manfaatlari va avlodlararo boshqaruv davomiyligi ham qo'shiladi.

O'zbekiston sharoitida quyidagi yo'nalishlarni bosqichma-bosqich rivojlantirish taklif etiladi:

1. Qurilish obyektlari va ish turlari bo'yicha boshqaruv hisobini takomillashtirish.
2. Xarajatlar, materiallar harakati va bajarilgan ishlarning raqamli monitoringini yo'lga qo'yish.
3. Lean Production, Kaizen Costing va ABC elementlarini korxonaning hisob hamda boshqaruv imkoniyatlariga moslashtirish.
4. Professional menejerlar va ixtisoslashgan mutaxassislarning vakolatlari hamda javobgarligini aniq belgilash.
5. Rahbarlar zaxirasini shakllantirish, oilaviy korxonalarda esa avlodlar vorisligini rejalashtirish.
6. Innovatsion loyihalarni moliyalashtirishni ularning texnik va iqtisodiy asoslanganligi bilan bog'lash.
7. Elektron tijorat, raqamli marketing va mijozlar bilan ishlash vositalarini korxona faoliyatiga mos ravishda rivojlantirish.
8. Qurilish korxonalari uchun konsalting, malaka oshirish va biznes-ta'lim xizmatlaridan foydalanishni kengaytirish.
9. Xalqaro kooperatsiya va tashqi bozorlarga chiqish imkoniyatlarini korxonalarning salohiyati asosida baholash.
10. Samaradorlikni foyda bilan bir qatorda mehnat unumdorligi, muddatlarga rioya qilish, sifat, resurs sarfi va bozor talablariga moslashuvchanlik orqali baholash.

Taklif etilayotgan mexanizmning asosiy jihati boshqaruv vositalarini yagona maqsad, axborot oqimi va mas'uliyat taqsimoti orqali bog'lashdan iborat. Uni amaliyotga joriy etish dastlab tanlangan qurilish korxonalarida sinovdan o'tkazilishi, natijalar esa boshlang'ich ko'rsatkichlar bilan qiyoslanishi lozim. Bu xorijiy tajribadan foydalanishning tashkiliy imkoniyatlari va iqtisodiy natijalarini asosli baholashga xizmat qiladi.

© Ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.

Adabiyotlar ro'yxati

1. Rovelli P., Ferasso M., De Massis A., Kraus S. Thirty years of research in family business journals: Status quo and future directions // Journal of Family Business Strategy. — 2022. — Vol. 13(3). — 100422.
2. Dinh T.Q., Calabrò A. Asian family firms through corporate governance and institutions: A systematic review of the literature and agenda for future research // International Journal of Management Reviews. — 2019. — Vol. 21(1). — P. 50–75.
3. Eddleston K.A., Kellermanns F.W., Kidwell R.E. Managing family members: How monitoring and collaboration affect extra-role behavior in family firms // Human Resource Management. — 2018. — Vol. 57(5). — P. 957–977.
4. Herrero I., Hughes M. When family social capital is too much of a good thing // Journal of Family Business Strategy. — 2019. — Vol. 10(3). — 100271.
5. Madison K., Daspit J.J., Turner K., Kellermanns F.W. Family firm human resource practices: Investigating the effects of professionalization and bifurcation bias on performance // Journal of Business Research. — 2018. — Vol. 84. — P. 327–336.
6. Madison K., Holt D.T., Kellermanns F.W., Ranft A.L. Viewing family firm behavior and governance through the lens of agency and stewardship theories // Family Business Review. — 2016. — Vol. 29(1). — P. 65–93.
7. Michiels A., Uhlaner L., Dekker J. The effect of family business professionalization on dividend payout // Journal of Small Business and Enterprise Development. — 2017. — Vol. 24(4). — P. 971–990.
8. Yamanoi J., Asaba S. The impact of family ownership on establishment and ownership modes in foreign direct investment // Global Strategy Journal. — 2018. — Vol. 8(1). — P. 106–135.
9. Zaman R., Jain T., Samara G., Jamali D. Corporate governance meets corporate social responsibility: Mapping the interface // Business & Society. — 2022. — Vol. 61(3). — P. 690–752.
10. Robertsson H., Zellweger T., Klein M. Global Family Business Index 2023. — EY and University of St.Gallen, 2023.
11. Institut für Mittelstandsforschung Bonn. https://www.ifm-bonn.org/en/definitions/mittelstand-definition-of-the-ifm-bonn
12. Toyota Motor Corporation. https://global.toyota/en/company/vision-and-philosophy/production-system/
13. Lean Construction Institute. https://leanconstruction.org/lean-topics/lean-construction/
14. Spadavecchia A. Building Industrial Districts: Do Subsidies Help? Evidence from Postwar Italy // Business History Review. — 2020. — Vol. 94, No. 2. — Pp. 399–423. — DOI: 10.1017/S000768051900117X.
15. China publishes five-year plan for construction industry // The State Council of the People's Republic of China. — 26.01.2022. https://english.www.gov.cn/statecouncil/ministries/202201/26/content_WS61f09bccc6d09c94e48a4473.html
16. OECD. G20/OECD Principles of Corporate Governance 2023. — Paris: OECD Publishing, 2023. — 53 p. — DOI: 10.1787/ed750b30-en.

© Ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.